

RUTES

Sumari (pitjau damunt el nom de la ruta per anar directament a la fitxa)

Ruta	Edat recomanada*	Data alta CACIM	Preu (IVA inclòs)	Contractació
Rutes culturals per Mallorca	Tots els públics	13/06/17	279,99 €	Tomàs R. Vibot Railakari Tel.: 659 493 381 tomasvibot@gmail.com
Rutes culturals i patrimonials	Tots els públics	08/08/17	Depèn de la ruta (mirar apartat oferta de les rutes)	+ cultura. Turisme i Patrimoni SL Tel.: 639 628 440 (Irene Cabrer) Tel.: 667 688 998 (Aina Mora) irenecabrer@gmail.com
Art i vi.	Jove/adult	08/08/17	445,91 €	Ciceró dArt Aina Ferrero Tel.: 696 178 075 ana.fhorrach@gmail.com www.cicerodart.com/ca
Palma Alta de l'A a la Z: 26 racons per descobrir	Infantil/familiar entre 6 i 12 anys (educació primària)	09/11/17	144,20 €	Alea Serveis Professionals Margalida Castells Tel.: 656 328 179 souvenirediccions@gmail.com www.souvenirediccions.com
Palma Baixa de l'A a la Z: 26 racons per descobrir		09/11/17	144,20 €	
Ruta cultural per Valldemossa		09/11/17	144,20 €	
Rutes patrimonials. Arqueologia de proximitat	Tots els públics	09/11/17	250 €	Albert Forés ALDARQ. Arqueologia Imaginativa Tel.: 667 941 126 albertfores33@gmail.com

* **L'edat és una recomanació** i cal assegurar-se sempre que les persones que hi participen poden fer l'activitat sense cap dificultat.

* **El nombre de participants:** entre 25 i 50 persones (cal consultar-lo sempre amb l'entitat o amb la persona responsable de l'activitat).

RUTES

Rutes culturals per Mallorca

[Torna al Sumari](#)

INTRODUCCIÓ

Una de les millors maneres d'entendre i de gaudir de la nostra cultura i del nostre patrimoni és mitjançant la passa. Amb cada un d'aquests itineraris es pretén donar una visió completa, amena i rigorosa dels temes proposats, ja que el visitant gaudeix de l'explicació a peu de monument.

En la selecció de les propostes s'han tingut en compte una part del patrimoni major més emblemàtic de l'illa i també alguns dels temes que més poden interessar els mallorquins.

Horari d'inici i durada: Totes les rutes són en dissabte matí i comencen a les 10 h. Tenen una durada d'entre 2 i 3 hores

Si duren 3 hores, es fa una aturada per descasar (normalment aquest cas esdevé en les rutes de la part forana).

Nombre màxim de persones: 50

IMPORTANT: El transport va a càrrec de l'Ajuntament i el pagament d'entrades, si escau, es bonifica a l'inici de la ruta.

OFERTA

Palma

- 1- Palma i Ramon Llull (€)
- 2- Llegendes de Ciutat
- 3- Viatge per l'art de Mallorca: el Museu Diocesà (€)
- 4- La Seu de Mallorca: història, art i llegenda
- 5- Palma musulmana: del 902 dC a la conquesta de Jaume I (€)
- 6- Crònica negra de Ciutat: justícia i inquisició (s. XIII-XIX)
- 7- Palma i el Modernisme
- 8- Palma vista pels escriptors mallorquins del segle XX
- 9- Cases i patis senyorialis de Palma
- 10- Memòria de la *belle époque*: la barriada del Terreno
- 11- Palma: ciutat de la dona
- 12- L'itinerari de la conquesta
- 13- Paraula forana: Palma i la mirada dels viatgers
- 14- El barri de Santa Catalina

Part forana

- 1- Miramar i Ramon Llull (€)
- 2- Ramon Llull i la muntanya de Randa
- 3- Sóller i el Modernisme: Can Prunera (€)
- 4- Alcúdia i Pol·lència: de Roma al Renaixement (€)
- 5- El castell de Capdepera: història i patrimoni (€)
- 6- Banyalbufar i la malvasia
- 7- Jardins i cases d'Alfàbia (€)
- 8- Pollença: urbanisme, patrimoni i literatura
- 9- La vila reial de Sineu: història, cultura i patrimoni
- 10- L'arxiduc Lluís Salvador i Son Marroig (€)
- 11- Galatzó i el Comte Mal: de la història a la llegenda
- 12- Manacor i la Institució Pública Antoni M. Alcover
- 13- Sant Joan i la Casa Museu Pare Ginard
- 14- Santanyí i el Centre de Poesia Contemporània Blai Bonet
- 15- Binissalem i la Casa Museu Llorenç Villalonga
- 16- Santa Maria: vila de vins i patrimoni (€)
- 17- Deià: el reialme de la deessa blanca
- 18- Fornalutx i l'art de la teula pintada
- 19- Esporles: de la tradició a la indústria
- 20- L'amor i son record: Lluçmajor i M. Antònia Salvà
- 21- De la possessió mallorquina a la vil·la italiana: Raixa i el Cardenal Despuig

SINOPSI DE LES RUTES

PALMA

---

1) Palma i Ramon Llull

La figura de l'escriptor, filòsof, místic, teòleg, professor i missioner del segle XIII Ramon Llull és una de les reeixides i transcendents de la història de Mallorca. La seva obra, escrita, redactada en català, occità, llatí i àrab, és la més extensa produïda per un sol autor medieval. Vida, obra i llegat han tingut un gran ressò, no sols a la seva illa natal sinó arreu d'Occident.

A més a més d'aquests elements, aquí també es localitzen indrets tan cabdals per a la seva memòria com el sepulcre, la ubicació de la casa natal o el convent de Santa Margalida. També hi resten institucions que ens remetent directament al llegat lul·lià, com ara l'Estudi General Lul·lià o la Societat Arqueològica Lul·liana.

2) Llegendes de Ciutat

La capital de Mallorca guarda un corpus llegendari extensíssim i variat. Façanes, carrerons, topònims, esglésies, convents, escuts, miradors... tots guarden una història creada i recreada per un poble fins a esdevenir part del seu cabal de llegendes, tradicions i anècdotes.

3) Viatge per l'art de Mallorca: el Museu Diocesà (del segle V dC a Gaudí)

En el Museu Diocesà de Palma hi ha una de les col·leccions més importants de la història de l'art a Mallorca. Tres són els trets més destacables: la periodització magnífica (alberga peces des del segle V dC fins a Gaudí); la sempre lloable característica de contenir un fons no gaire extens i ben seleccionat i, finalment, la qualitat altíssima de totes i cada una de les peces, algunes de les quals són força singulars i altres, claus per entendre la història de l'art a Mallorca.

4) La Seu de Mallorca: història, art i llegenda

L'edifici més important patrimonialment és, sens dubte, la Seu de Mallorca. Alçada sobre la primitiva arximesquita de la Madina Mayurqa, els seus murs alberguen part de la millor col·lecció artística de les Illes Balears. Però, a més a més, l'edifici més emblemàtic de l'illa també allotja gran quantitat de tradicions, ritus i llegendes que tot bon amant de la cultura pròpia no pot deixar de conèixer i de gaudir.

5) Palma musulmana: del 902 dC a la conquesta de Jaume I

Aparentment, poques restes ens han arribat de la Madina Mayurqa. Malgrat aquesta sigui una creença generalitzada, realment no és així. A més dels banys àrabs i de l'alcassaba de l'Almudaina, molts són els detalls que fugen de la vista de tothom: restes de les mesquites, El transport ha d'amar a càrrec de l'Ajuntament

6) La crònica negra de Ciutat: justícia i inquisició (s. XIII-XIX)

Palma comparteix amb la resta de les capitals d'Occident una crònica negra que encara no roman escrita. Lluny de ser l'illa de la calma –tal com la batejà S. Rusiñol-, fins a l'arribada de l'era contemporània, la nostra terra ha estat plena de fets delictuosos que han determinat, fins i tot, la política de tot el regne.

7) Palma i el Modernisme

La ciutat de Palma ofereix, juntament amb Sóller, la concentració dels millors edificis a Mallorca adscrits a aquest moviment artístic que fità Occident de construccions bellíssimes. Tot i que la influència i la difusió fou molt menor que a altres bandes, l'arribada dels primers projectes de reforma i nova construcció a principi del segle XX suposà un veritable impacte en la fisonomia de la capital.

8) Palma vista pels escriptors mallorquins del segle XX

La capital de Mallorca no sols ens proposa arquitectura. També s'hi han inspirat nombrosos pintors i escriptors de tots els temps. Pel que fa als escriptors, a través de la mirada i la paraula saberen captar totes les cares d'aquest urbanisme secular. En aquesta ruta es descobrirà la ciutat sota el guiatge dels escriptors mallorquins més representatius del segle anterior, el més prolífic, pel que fa a fruits artístics i literaris.

9) Cases i patis senyorials de Palma

La Palma de dins murada, i en concret les parròquies de Santa Eulàlia, Sant Francesc, Sant Miquel, Sant Jaume, Sant Nicolau, Santa Creu, etc., és marca d'antigor i de monumentalitat. Els immobles històrics de la Palma alta i baixa —*Canamunt* i *Canavall*— pertanyents a la classe noble, als rics comerciants i mercaders, als grans togats o religiosos de posició elevada són mereixedors d'admiració, no sols per la qualitat artística dels patis, finestres, balconades, cambres, etc., sinó també per la més que general longevitat de la seva història. La casa, especialment per a aquesta classe social ciutadana, era també un símbol de l'estatus, l'escenari des d'on es concretava el poder.

10) Memòria de la *belle époque*: la barriada del Terreno

La barriada del Terreno es convertí a principis del s. XX en un dels barris més representatius de l'alta burgesia ciutadana, destinat bàsicament a l'esplai i a l'estiueig. A més de descobrir l'antiga possessió i algunes restes del passat llunyà, gaudirem de l'arquitectura contemporània i de les biografies dels personatges més singulars i influents del segle passat.

11) Palma: ciutat de la dona

La història de Palma també l'han escrita les dones. L'univers femení sempre ha quedat amagat sota el protagonisme masculí. Però, tot i aquest quefer silenciós i alhora transcendental, alguns nom cales ser destacats per la seva gran aportació a la nostra cultura. Amb aquest itinerari descobrirem la biografia i les circumstàncies històriques d'algunes d'aquestes dones que contribuïres de forma decisiva a la formació de la nostra idiosincràsia.

12) L'itinerari de la conquesta

El 31 de desembre de 1229, les murades de la porta de Bab-al-Kofol cediren davant l'embestida del rei Jaume I. A partir d'aquesta data, la història de la capital mallorquina canvià radicalment fins el punt d'esdevenir la fita fundacional de la nostra cultura. Amb aquest itinerari descobrirem espais claus d'aquest jorn- des de la mateixa port fins l'arribada a l'alcassaba de l'Almudaina, tant des del punt de vista de la història com des de l'anecdòtic. Un itinerari per entendre les claus de la base de la nostra cultura.

13) Paraula forana: Palma i la mirada dels viatgers

La visió de Palma com a referent literari arrenca especialment en els escriptors que visitaren la nostra illa durant el segle XIX. Carrers, edificis, celebracions, costums, indumentària... han cridat l'atenció a aquells trescadors forans que en un arravatament de curiositat visitaren la nostra geografia. Alguns en deixaren les impressions sobre paper, constituint aleshores una veritable radiografia del tarannà de la societat «preturística» mallorquina. Amb aquest itinerari, es descobriren algunes d'aquestes mirades... fetes paraula.

14) El barri de Santa Catalina

El barri de Santa Catalina fou la primera agrupació urbana extramurs de Palma. Mentre la ciutat vella s'anava tancant en recintes diversos, durant el s. XIV s'hi fundà un hospital, en l'advocació de santa Catalina dels Orfes, origen remot del barri. Durant el segle XIX la pressió demogràfica creà la necessitat de fundar un assentament urbà nou fora de la ciutat, que s'aconseguí, no sense dificultats. Avui dia, Santa Catalina i es Jonquet mantenen encara l'esperit de barri, centralitzat pel mercat i caracteritzat per un gran nombre de botigues i d'establiments tradicionals que lluiten per no desaparèixer. A més d'aquests valors, cal recordar que aquest barri guarda una mostra interessant del modernisme popular.

PART FORANA

---

1) Miramar i Ramon Llull

La importància de Miramar dins el context de la cultura mallorquina és clau, ja que hi coincideixen els dos pols de la cultura de Mallorca: Ramon Llull i l'arxiduc Lluís Salvador. Avui els seus murs, horts, miradors... traspuen la força del filòsof mallorquí més universal. Per altra banda, Son Marroig fou la residència de l'Arxiduc durant les seves estades a Mallorca, considerada per ell mateix com la casa amb la millor posta de sol de tota la Mediterrània. En aquesta visita es descobrirà, no sols el patrimoni arquitectònic i artístic, sinó especialment la importància d'aquests dos personatges dins el context cultural illenc.

2) Ramon Llull i la muntanya de Randa

El llogaret de Randa és el punt de partida d'una de les rutes patrimonials més decisives de Mallorca. Gràcia, Sant Honorat i el santuari de Cura són l'herència del pensador mallorquí més rellevant de tots els temps, Ramon Llull, així com una de les fites de l'espiritualitat de Mallorca. En aquesta ruta es coneixeran de primera mà el patrimoni cultural, arquitectònic i literari que guarda aquesta muntanya a cavall entre el migjorn i el pla de Mallorca i, alhora, servirà per aprofundir més en la figura de l'escriptor i filòsof.

3) Sóller i el Modernisme: Can Prunera

La prosperitat de Sóller assolida a final del segle XIX i principi del XX gràcies a l'emigració es veié reflectida clarament en el seu patrimoni urbà. En aquesta ciutat trobam una de les concentracions més nombroses i importants d'edificis que s'acolliren al nou estil imperant en el continent i on intervingueren arquitectes de gran ressò, com ara Joan Rubió i Bellver.

4) Alcúdia i Pol·lència: de Roma al Renaixement

Alcúdia és el millor exemple de Mallorca on calà l'esperit renaixentista, perceptible en la gran quantitat de cases notables bastides i reformades en aquest període històric que amarà Occident. A més de l'alt interès de les seves murades i l'urbanisme que se'n deriva, aquí també es troba el jaciment arqueològic més important de Mallorca: la ciutat de Pol·lència.

5) El castell de Capdepera: història i patrimoni

L'actual castell de Capdepera fou en realitat el nucli urbà primitiu d'aquesta població fortificada. Passejar pels seus murs i torres, visitar la torre d'en Nunis o la primitiva capella gòtica de Nostra Senyora de l'Esperança és gaudir d'una història i d'un patrimoni clau per entendre la història general de Mallorca des del mateix segle XIII.

6) Banyalbufar i la malvasia

El municipi de Banyalbufar és un dels que millor han sabut conservar la idiosincràsia paisatgística de l'illa. El seu conjunt magnífic *marjat* representa una de les millors i més ben conservades manifestacions de l'anomenat «paisatge cultural». Per altra banda, el patrimoni conservat dins la vila (l'església parroquial, la Baronia, els molins de la cala...) mantenen una qualitat altíssima i són representacions excel·lents del passat dilatat. Des de fa uns anys, Banyalbufar ha sabut cavar en les pròpies arrels i ha recuperat l'elaboració d'un dels reclams principals: la malvasia.

7) Jardins i cases d'Alfàbia

Les cases i especialment els jardins de la possessió bunyolina d'Alfàbia han meravellat viatgers, artistes i intel·lectuals, especialment des de principi del segle XIX. No debades, després de la reforma profunda que hi féu Gabriel de Berga i Safortesa, propietari de la possessió al segle XVIII, aquesta antiga alqueria assolí una de les cotes més altes de representativitat de tota l'illa. En aquesta visita es podrà conèixer de ben a prop l'arquitectura, el mobiliari, els propietaris, les anècdotes i, especialment, un dels conjunts jardinerístics més emblemàtics de Mallorca.

8) Pollença: urbanisme, patrimoni i literatura

La darrera vila de la serra de Tramuntana custòdia d'una història riquíssima, no sols palesa en els seus edificis civils i religiosos, sinó per la gran quantitat de personatges il·lustres que hi han nat, i també pels que es decidiren a instal·lar-s'hi. Al llarg d'un matí descobrirem l'essència d'una de les poblacions amb una de les personalitats i idiosincràsies més riques de l'illa.

9) La vila reial de Sineu: història, cultura i patrimoni

Sineu, ubicada al centre de Mallorca i, per tant, al bell mig de les vies històriques de comunicació, ha esdevingut des dels inicis la gran vila del cor de l'illa. No debades, el topònim arrela en l'època romana (*sinium*) i continua viu durant el domini islàmic (*Sixneu*). Posteriorment Sineu fou seu reial – gràcies a la construcció del palau dels reis de Mallorca, avui seu del monestir concepcionista-, albergà (i encara ara ho fa) el més important mercat agropecuari de la Part Forana, la fira més antiga de Mallorca, etc. A més de tot això, Sineu, com a «vila primera», custòdia una riquesa patrimonial, arquitectònica i urbanística de primer ordre que arrenca al gòtic i eclosiona al barroc.

10) L'arxiduc Lluís Salvador i Son Marroig

Els termes de Valldemossa i Deià no poden ser entesos sense la figura de l'arxiduc Lluís Salvador. En aquests municipis comprà tota una sèrie de possessions que connectà a través de camins i miradors fins a esdevenir tota una sola propietat (1.700 hectàrees).

Una d'aquestes possessions, Son Marroig, avui es visita com a museu dedicat a la seva figura. A més de la visita a les cases, es poden accedir a diversos miradors situats vora l'immoble, des d'on entendre un poc més la figura fascinant d'aquest membre de la casa imperial austrohongaresa i especialment el seu llegat cultural incalculable.

11) Galatzó i el Comte Mal: de la història a la llegenda

De tots els personatges del nostre cabal llegendari, la figura del II Comte de Santa Maria de Formiguera, Ramon Burguès Safortesa i Fuster, conegut popularment com «el Comte Mal», n'és possiblement la més seductora. Arran d'alguns fets vitals i especialment a partir del romanticisme la figura es transformà en el que coneixem com «l'ànima en pena». De tots els escenaris vitals on tingué protagonisme, destaca per damunt tot la finca de Galatzó (Calvià), on encara romanen molts de records no sols llegendaris sinó també biogràfics d'aquesta fita del nostre folklore i de la nostra història.

12) Manacor i la Institució Pública Antoni M. Alcover

La ciutat de Manacor va veure néixer una de les figures clau dins la història de la filologia i de l'estudi del folklore més importants d'arreu d'Europa: mossèn Antoni M. Alcover.

En aquesta ciutat referent del llevant mallorquí es troba la Institució Pública Antoni M. Alcover que alberga un espai museogràfic on queda palesa la tasca titànica d'aquest mallorquí universal. En aquesta ruta, a més de conèixer el patrimoni més destacat, visitarem la institució.

13) Sant Joan i la Casa Museu Pare Ginard

El poble de Sant Joan és un exponent magnífic del caràcter del Pla de Mallorca. Al llarg dels seus carrers s'arreglaren edificis que denoten el passat rural dels seus habitants, així com la petja d'una estructura social pràcticament immòbil durant segles. Tot i això, el poble alberga

14) Santanyí i el Centre de Poesia Contemporània Blai Bonet

Passejar pe la vila de Santanyí és descobrir l'essència de la vida i el tarannà d'aquest racó illenc, amb un inventari de cases humils barrejades amb altres que mostren tot l'esplendor i l'emblema de la societat preturística mallorquina. A més, disposa d'un bon seguit de personatges oriünds importants de la història mallorquina. D'entre tots, destaca la figura del poeta Blai Bonet. A dia d'avui roman obert el Centre de Poesia Contemporània Blai Bonet, un espai d'exposició, arxiu i biblioteca, creat per donar a conèixer la persona i l'obra d'aquest poeta.

15) Binissalem i la Casa Museu Llorenç Villalonga

La vila de Binissalem és un referent arreu de l'illa per la cultura vitícola, però el seu patrimoni religiós i urbanístic té gran valor arquitectònic i artístic.

S'hi troben la Casa Museu Llorenç Villalonga, l'antic Can Sabater, un edifici senyorial del segle XVII que va ser propietat de Teresa Gelabert, la muller de l'escriptor Llorenç Villalonga. L'any 1996 el Consell de Mallorca va adquirir la casa i la va reformar per a adaptar-la al seu nou ús com a casa museu. Un ruta on la literatura i el patrimoni s'agermanen sota el guiatge del genial escriptor mallorquí.

16) Santa Maria: vila de vins i patrimoni

La vila secular de Santa Maria ofereix una barreja magnífica de patrimoni històric i de cultura vitícola. Els seus carrers conserven joies, com ara les posades de les possessions, l'antic convent dels Mínims, l'ajuntament o l'església parroquial, una de les més representatives del barroc illenc. Passejant per la vila descobrirem l'arrelada relació entre els santamariers i la vinya i el vi. Una ruta per passejar per la vila i per tastar alguns dels vins que s'elaboren en aquesta contrada.

17) Deià: el reialme de la deessa blanca

Avui dia, ningú dubta de l'atractiu del poble de Deià. Tot i això, els seus valors històrics i culturals són tan o més decisius. La vila serva magníficament un conjunt arquitectònic fet a mida de l'economia i la societat tradicional, encara que també trobam magnífiques aportacions a l'alt patrimoni illenc, fins al punt de ser quasi excepcional. A

RUTES

més, fou refugi i font d'inspiració d'artistes i literats que encara més han potenciat el nom d'aquesta vila. Dejà vista a través de la història, la pintura i la paraula.

18) Fornalutx i l'art de la teula pintada

Les teules pintades són una expressió pictòrica popular, arrelada a les contrades des de l'època medieval. La funció de pintar les teules a les volades tenia a veure amb la protecció dels edificis i dels habitants. El casal de Can Xoroi acull, avui dia, l'únic museu de l'illa especialitzat en aquest tipus d'expressió artística. La visita es completa amb una ruta pels edificis i carrers més emblemàtics d'aquesta vila.

19) Esporles: de la tradició a la indústria

En els darrers anys, el valor d'Esporles com a vila activa ha anat augmentant. Els carrers serveixen una història plena d'anècdotes i vicissituds. Des del final del s. XIX i durant bona part del s. XX, fou un dels indrets capdavaners en les indústries fabrils de l'illa, el que singularitzà tant la història com l'arquitectura. Una passejada per descobrir una de les viles més vitals de la nostra illa.

20) L'amor i son record: Lluçmajor i Maria Antònia Salvà

Maria Antònia Salvà és la primera poetessa moderna en llengua catalana de Mallorca. Filla de l'intel·lectual Francesc Salvà i Salvà, s'instal·là el 1885 amb la seva família a Lluçmajor, on passà temporades a la possessió pairal de sa Llapassa. La relació constant i profunda amb el món rural fou determinant en la seva obra. Ara bé, la poesia de Salvà no sols s'inspirà en les garrigues i marines de la possessió, sinó que ens regalà composicions delicades al poble que l'acollí el dia de la seva mort. Amb aquest itinerari es descobrirà, a més d'alguns detalls de la seva obra, l'arquitectura i l'essència cultural d'una ciutat... que encara perdura.

21) De la possessió mallorquina a la vil·la italiana: Raixa i el cardenal Despuig

Raixa, una de les possessions de referència de Bunyola, passà de ser exclusivament un latifundi agropecuari a una residència de marcat caràcter italià. L'impulsor d'aquesta transformació fou Antoni Despuig i Dameto -el cardenal Despuig-, que, més que convertir les cases i els entorns en una residència de descans i d'esbarjo, hi fundà el primer museu de Mallorca, concretament d'antiguitats clàssiques. Molts són, per tant, els valors d'aquesta finca, avui dia pública: arquitectura major, jardineria, etnogràfica, etc. Però, sobretot, s'hi destria la biografia d'un personatge ambiciós, diplomàtic, viatger i afectat per les arts, que volgué que Raixa fos, tal com s'ha dit, el marc del seu museu i la residència desitjada del seus somnis.

RUTES

Rutes culturals i patrimonials

[Torna al Sumari](#)

INTRODUCCIÓ

Més cultura presenta una proposta de rutes culturals dedicades a diferents àmbits, perquè els puguem conèixer una mica millor tots. En aquestes rutes el que intentam és fusionar el passat amb el present i rescatar els atributs de la nostra identitat per fomentar i difondre entre la població local un millor coneixement de la nostra història i la nostra cultura.

De les més conegudes a les més amagades, a cada racó de la nostra geografia hi ha una raó per a la visita. La pròpia personalitat històrica, artística i cultural ha atorgat a la nostra illa moltes peculiaritats, algunes pròpies de la zona concreta. Totes suposen un viatge cultural apassionant.

La proposta de rutes culturals que us presentam està dedicada bàsicament al municipi de Sóller i la seva vall. És un indret molt visitat però, a la vegada, desconegut. El programa està estructurat en 15 rutes culturals, mitjançant les quals les persones residents podran descobrir el patrimoni que els envolta.

OFERTA

Les rutes proposades i la durada

	Preu (IVA inclòs)
1. La indústria tèxtil a Sóller (2 h 30 min aprox.)	151,25 €
2. El Modernisme a Sóller (2 h aprox.)	151,25 €
3. La barriada marinera del Port de Sóller (2 h aprox.)	151,25 €
4. El Modernisme al barri de Santa Catalina de Palma (1 h 30 min aprox.)	242 €
5. Les possessions del camí de sa Figuera: el paisatge dels horts de Sóller (4 h aprox. i bona condició física)	302,50 €
6. Les fàbriques de xocolata a Sóller (2 h 30 min aprox.)	242 €
7. Visita la Tafona de la Cooperativa de Sóller i el Centre Capvespre (2 h aprox.)	242 €
8. Visita a Son Sang: el cementiri modernista de Sóller (2 h aprox.)	151,25 €
9. Oleoruta (4 h aprox. i bona condició física)	332,75 €
10. Ruta dels cítrics (4 h aprox. i bona condició física)	332,75 €
11. Ruta cultural per Sóller (2 h aprox.)	151,25 €
12. La ruta de l'Arxiduc a Sóller (2 h aprox.)	151,25 €
13. Sóller i els seus escriptors (2 h 30 min aprox.)	151,25 €
14. El patrimoni hidràulic de la vall de Sóller (2 h 30 min aprox.)	181,50 €
15. Els jardins modernistes a Sóller (2 h aprox.)	151,25 €
16. Visita la tafona de la Cooperativa Agrícola de Sóller i fes olives trencades (3 h aprox.)	363 €
17. Visita la tafona de la Cooperativa Agrícola de Sóller i fes un tast d'oli (3 h aprox.)	363 €
18. Visita el Centre Capvespre i fes confitura de taronja (3 h aprox.)	363 €

SINOPSI DE LES RUTES

1) La indústria tèxtil a Sóller: aquesta vila, a banda del cultiu de l'olivera i de la taronja, l'emigració i el Modernisme, fou fins als setanta del segle xx un dels centres industrials principals de Mallorca, fins al punt que arribà a tenir fins a 14 fàbriques en funcionament. En aquesta visita, farem un recorregut per les fàbriques principals de la vila, algunes de les quals encara són visibles.

2) El Modernisme a Sóller: un dels exponents més característics de la vall són els edificis d'estil modernista: el banc, l'església i els casals. Però també recorrerem els carrers per veure el modernisme popular del municipi, més desconegut, però igual d'important i fet pels mateixos mestres de la zona.

3) La barriada marinera del Port de Sóller: aquesta ruta és una passejada pel barri antic mariner del Port per explicar-ne la història. Parlarem de la seva fundació, el comerç, el creixement d'un poble que mira al mar...

4) El Modernisme al barri de Santa Catalina de Palma: la història del barri de Santa Catalina està molt lligada al seu desenvolupament econòmic i social. Farem un petit esbós del raval a principi del segle xx i veurem com no és estrany que hi arrelassin els corrents arquitectònics nous que venien d'Europa i de Catalunya i que s'hi adoptà el Modernisme, moviment típic de la burgesia del moment, seguint les pautes mallorquines. Amb aquest objectiu, visitarem exemples del que s'ha anomenat *modernisme popular*.

5) Les possessions del camí de sa Figuera: el paisatge dels horts de Sóller: en aquesta ruta, visitarem el llogaret i la contrada que duen aquest nom. Aquest indret es donà en emfiteusi als Figuera, família que donà nom a l'indret. Les possessions d'aquesta comarca estan formades per grans cases, tot i que el nucli central és el que formen les possessions que envolten Can Bardí. Dins aquest itinerari, ens aturarem a veure l'interior d'aquesta possessió que encara avui continua en actiu. La ruta inclou l'entrada a la possessió de Can Bardí.

6) Les fàbriques de xocolata de Sóller: recorregut pels diversos llocs on s'ubicaren les antigues fàbriques de xocolata solleriques. N'explicam la història i els diversos aspectes relacionats amb la producció i elaboració d'aquest producte. La ruta inclou una tassa de xocolata.

7) Visita la tafona de la cooperativa de Sóller i el Centre Capvespre: visita al Centre Capvespre i projecció d'un documental que ens introdueix en el món de les tafones tradicionals fins al de l'extracció contínua centrífuga. A més, es visita la tafona de la cooperativa, el magatzem i l'envasadora. La ruta acaba amb un tast de producte local. La ruta inclou l'entrada i la degustació.

8) Visita a Son Sang: el cementiri modernista de Sóller: el cementiri de Sóller, situat als afores de Sóller i a la falda de la serra d'Alfàbia, és un autèntic jardí escultòric. La combinació d'escultures sumptuoses, moltes d'estil modernista, i la vegetació que l'envolta el converteixen en un lloc bucòlic.

9) Oleoruta: la muntanya i l'olivar, al llarg de la història, han format part de la vida de la vall de Sóller i de la seva gent. Aquesta visita pretén donar a conèixer aquest patrimoni cultural i aquest paisatge que s'ha conservat entorn de la producció de l'oli i de les olives: el món de les marjades, de les fonts, dels camins, de les oliveres centenàries i de les antigues maneres de fer feina i els seus costums. La ruta inclou la visita a un olivar, el conveni amb el pagès i un pa amb oli.

10) Ruta dels cítrics: la història de Sóller sempre ha estat lligada als tarongers. El clima i l'aigua abundant de fonts, la terra fèrtil i el sòl han fet que la vall es pogués dedicar a aquest producte. La ruta pretén reivindicar el paisatge conservat entorn al cultiu dels cítrics i mostrar l'aroma que desprenen els tarongers en la seva plenitud. La ruta inclou la visita a l'hort, el conveni amb el pagès i un pa amb oli.

11) Ruta cultural per Sóller: Sóller, descrita pels primers viatgers del segle xix com una illa dins una illa, és una de les joies de Mallorca. En aquesta ruta, coneixerem els edificis més emblemàtics que es conserven de l'època medieval fins a principi del segle xx, els quals amaguen detalls i històries que ens ajudaran a entendre com ha canviat l'urbanisme al llarg de la història.

RUTES

12) Ruta de l'Arxiduc a Sóller: aquesta ruta recorre els carrers de Sóller que descriu l'arxiduc Lluís Salvador amb molt de detall en la seva obra *Die Balearen in Wort und Bild geschildert* ('Les Balears descrites en paraules i imatges') des del punt de vista d'un visitant. A través de les seves paraules, descobrim com era Sóller el segle XIX.

13) Sóller i els seus escriptors: farem un recorregut pel Sóller literari, en què descobrirem el pas dels escriptors i dels autors que han nascut o que han passat per la vall i que han enriquit amb les seves paraules la bibliografia mallorquina.

14) El patrimoni hidràulic de la vall de Sóller: fonts, síquies, sínies, abeuradors, rentadors, pous, safaretjos... Tots aquests exemples formen part d'un patrimoni hidràulic que cal conèixer i preservar i que encara és vigent a tota la vall de Sóller i, per extensió, a alguns municipis de la serra de Tramuntana.

15) Els jardins modernistes a Sóller: a principi del segle XX, Sóller s'omple de cases, palauets i edificis modernistes i als eixamples, els horts de tarongers es converteixen en jardins del mateix estil. Amb aquesta visita, recorrerem aquests horts transformats i veurem els elements que els caracteritzen.

16) Visita la tafona de la Cooperativa Agrícola de Sóller i fes olives trencades: visita la Cooperativa per veure la tafona i com es produeix l'oli d'oliva. Després es farà un taller on s'ensenyarà a fer olives trencades o olivada segons la temporada. Cada participant se'n portarà un pot.

17) Visita la tafona de la Cooperativa Agrícola de Sóller i fes un tast d'oli: visita la Cooperativa per veure la tafona i com es produeix l'oli d'oliva. Després se'n farà un tast, per conèixer el sabor, l'aroma i els atributs de les diferents varietats d'oli.

18) Visita el Centre Capvespre i fes confitura de taronja: visita el Centre Capvespre, s'hi projectarà un documental que ens introduirà en el món agrícola de la vall de Sóller. Acabarem amb un taller de confitura i cada participant se'n portarà un pot.

RUTES

Art i vi. Visita guiada per l'art contemporani de Palma i tertúlia amb una copa de vi i pisco labis

[Torna al Sumari](#)

INTRODUCCIÓ

Visita guiada per descobrir i gaudir de l'art contemporani recorrent diferents espais expositius del centre de Palma (La Caja Blanca, Pelaires C.C.C, galeria Fran Reus, galeria ABA Art i Casal Solleric...).

Una persona especialitzada engrescarà els participants de la visita plantejant-los preguntes i reptes perquè perdin la por a l'art contemporani i s'atreveixin a gaudir-ne sense perjudicis, tot fomentant la crítica constructiva en un clima lúdic, distés i còmode.

L'activitat acabarà en una vinoteca on s'encetarà la tertúlia, animada amb una copa de vi i una tapa, per parlar de les qüestions que més han interessat de la visita.

RUTA

L'activitat es du a terme a les galeries i institucions d'art contemporani esmentades.

Nombre màxim de persones: 30

Horari: dissabtes matí a les 11 h (es poden proposar altres horaris)

Durada de la visita guiada: 1 h (aprox.)

Durada de la tertúlia amb tast de vi i tapa: 30 min (aprox.)

Nota: copa de vi i pisco labis inclòs en el preu de la visita. No cal pagar entrada per visitar els centres proposats. El transport va a càrrec de l'Ajuntament.

RUTES

Palma Alta de l'A a la Z: 26 racons per descobrir

[Torna al Sumari](#)

INTRODUCCIÓ

En torn a la publicació *Palma AZ: 26 racons per descobrir*, hem dissenyat un itinerari per la Palma Alta, que aprofundeix en alguns dels 26 llocs de Palma que el llibre proposa.

L'inspector AZ condueix l'activitat; un detectiu que, juntament amb els assistents —els seus ajudants—, surt a comprovar in situ si el que es diu en el llibre* és correcte, mitjançant explicacions dinàmiques i la implicació activa dels participants en la recerca de detalls i la resolució de pistes.

Els infants disposen d'un mapa que els ajuda a desplaçar-se per la ciutat, en el qual van situant amb gomets els llocs que van visitant i confirmen la veracitat del que diu el llibre. L'inspector AZ disposa de diversos recursos (disfresses, fotografies, etc.) que ajuden a teatralitzar la visita. En acabar els infants reben com a obsequi un dibuix per acolorir de la Seu.

En cada un dels punts l'inspector farà servir un material que traurà d'una bossa que porta. El material sol consistir en disfresses, objectes, etc. que un dels infants de forma voluntària es posarà per il·lustrar la història, llegenda, etc. a la qual fa referència el punt. Així, es procurarà que tots els infants que vulguin participar puguin fer-ho, almenys una vegada.

* El llibre *Palma A-Z: 26 racons per descobrir* és més que un abecedari; és un recorregut per 26 racons de la ciutat que es poden descobrir i gaudir en família, a través d'il·lustracions i d'explicacions breus. Cada indret de la ciutat es presenta mitjançant una il·lustració de 21 x 21 cm. Al final del llibre hi ha unes pàgines d'orientacions per a pares, amb un text breu sobre cada element (lletra) en 4 idiomes (català, castellà, anglès, alemany) i un mapa que ubica les 26 lletres dins la ciutat de Palma.

Durada: 90 min (aprox.)

Característiques generals

Dia i hora: de dilluns a dissabte, en horari de matí o tarda, s'ha de concretar

Nombre màxim de persones per grup: 30 persones

Punt de trobada: portal major de la Seu

Idioma: català

Circuit: la ruta té un traçat circular, ja que comença a la Seu i acaba a l'Almudaina. Si el grup té interès i el temps ho permet, el recorregut es pot estendre fins a la Llotja i la Drassana.

Recursos: monitor, atrezzo per dinamitzar la visita, mapa, gomets i dibuixos per acolorir.

RUTES

Palma Baixa de l'A a la Z: 26 racons per descobrir

[Torna al Sumari](#)

INTRODUCCIÓ

En torn a la publicació *Palma AZ: 26 racons per descobrir*, l'any passat vàrem dissenyar un itinerari que aprofundeix en alguns dels 26 llocs de Palma que el llibre proposa.

Proposam una segona ruta pel centre de Palma en la qual es visiten una sèrie de punts de l'àrea de Palma coneguda com a Ciutat Baixa, servint així de complement a l'activitat que ja es feia per la Ciutat Alta. D'aquesta manera, s'ofereixen dues visites que cobreixen la major part dels punts que apareixen en el llibre *Palma AZ*.

L'inspector AZ condueix l'activitat; un detectiu que, juntament amb els assistents —els seus ajudants—, surt a comprovar in situ si el que es diu en el llibre* és correcte, mitjançant explicacions dinàmiques i la implicació activa dels participants en la recerca de detalls i la resolució de pistes.

Els infants disposen d'un mapa que els ajuda a desplaçar-se per la ciutat, en el qual van situant amb gomets els llocs que van visitant i confirmen la veracitat del que diu el llibre. L'inspector AZ disposa de diversos recursos (disfresses, fotografies, etc.) que ajuden a teatralitzar la visita. En acabar els infants reben com a obsequi un dibuix per acolorir de la Seu.

* El llibre *Palma A-Z: 26 racons per descobrir* és més que un abecedari, és un recorregut per 26 racons de la ciutat, que es poden descobrir i gaudir en família, a través d'il·lustracions i explicacions breus. Cada indret de la ciutat es presenta mitjançant una il·lustració de 21 x 21 cm. Al final del llibre hi ha unes pàgines d'orientacions per a pares, amb un text breu sobre cada element (lletra) en 4 idiomes (català, castellà, anglès, alemany) i un mapa que ubica les 26 lletres dins la ciutat de Palma.

Durada: 90 min (aprox.)

Característiques generals

Dia i hora: de dilluns a dissabte, en horari de matí o tarda, s'ha de concretar

Nombre màxim de persones per grup: 30 persones

Punt de trobada: plaça Major de Palma

Idioma: català

Circuit: la ruta té un traçat lineal, comença a la plaça Major i acaba a la Llotja. En aquest mapa es pot visualitzar com les dues rutes plantegen recorreguts diferents i complementaris.

Recursos: monitor, atrezzo per dinamitzar la visita, mapa, gomets i dibuixos per acolorir.

RUTES

Ruta cultural per Valldemossa

[Torna al Sumari](#)

INTRODUCCIÓ

Partint de la publicació *100 % Valldemossa*, hem dissenyat un itinerari per Valldemossa. Aprofundeix en les icones del poble així com en els personatges que hi habitaren i en els distints elements patrimonials que hi podem trobar. Un detectiu condueix l'activitat, mitjançant explicacions dinàmiques i la implicació activa dels participants en la recerca de detalls i la resolució de pistes.

Un inspector condueix l'activitat; un detectiu que, juntament amb els assistents —els seus ajudants—, surt a comprovar in situ si el que es diu en el llibre és correcte, mitjançant explicacions dinàmiques i la implicació activa dels participants en la recerca de detalls i la resolució de pistes.

Els infants disposen d'un mapa que els ajuda a desplaçar-se pel poble, en el qual van situant amb gomets els llocs que van visitant i confirmen la veracitat del que diu el llibre. L'inspector disposa de recursos diversos (disfresses, fotografies, etc.) que ajuden a teatralitzar la visita. En acabar reben com a obsequi un dibuix per acolorir.

Durada: 90 min (aprox.)

Característiques generals

Dia i hora: de dilluns a dissabte, en horari de matí o tarda, s'ha de concretar

Nombre màxim de persones per grup: 30 persones

Punt de trobada: Fundació Coll Bardolet

Idioma: català

Circuit: Fundació Coll Bardolet, la Miranda dels Lledoners, Cartoixa, jardins, carrer d'Uetam, Ca na Bardina, plaça pública, carrer de la Rectoria, parròquia de Sant Bartomeu.

Recursos: monitor, atrezzo per dinamitzar la visita, mapa, gomets i dibuixos per acolorir.

RUTES

Rutes patrimonials. Arqueologia de proximitat

[Torna al Sumari](#)

INTRODUCCIÓ

ALDARQ és un projecte d'arqueologia imaginativa que pretén acostar el passat de forma moderna i engrescadora a grans i petits. Amb la intenció de contribuir en el Catàleg d'activitats del Consell Insular de Mallorca presentem la proposta següent.

Us atreviu a viatjar al passat?

Les activitats proposades estan pensades per gaudir dels diferents jaciments i museus arqueològics de l'illa. S'han triat un conjunt d'elements, que per la seva singularitat i riquesa són els més emblemàtics de Mallorca.

Tots tenen una trajectòria àmplia en la recerca, fet que els fa ser comprensibles i propers.

A través de la visita els podrem gaudir i fer-nos-els nostres. Comprendrem com els antics pobladors van anar construint un paisatge i una idiosincràsia que fan de la nostra illa una terra única.

A través dels diferents jaciments seleccionats coneixerem els diversos pobles i societats que varen conrear, cuidar i treballar la nostra terra al llarg dels mil·lennis, fent-la rica i diversa en manifestacions megalítiques i urbanes. Totes les activitats finalitzaran amb un petit refrigeri de recreació històrica, de tipus romà, on gaudirem de la dieta mediterrània, heretada al llarg dels temps. D'aquesta manera, gaudirem d'una experiència sensorial, passejant pel nostre patrimoni. L'objectiu de l'activitat és fer del patrimoni arqueològic un element proper.*

* Totes les rutes estan adaptades per a tots els públics

* Nombre màxim de persones: 30

* Durada de l'activitat: s'estableix entre les 2-3 hores i un petit refrigeri de recreació històrica

* El transport va a càrrec de l'entitat organitzadora, que en aquest cas és l'Ajuntament.

OFERTA

PLA DE MALLORCA. TERRITORI ARQUEOLÒGIC

1. El jaciment arqueològic de Son Fornés, Montuïri. Un dels jaciments més emblemàtics del període talaiòtic a Mallorca.
2. La ruta arqueològica Sencelles-Costitx. A través de tres jaciments coneixerem com van viure i morir els habitants del Pla de Mallorca des del període de les navetes fins al món balear. Visitarem els jaciments de la cova del Bisbe, Son Fred i Son Corró.

LA RUTA DELS DÒLMENS

Aquesta ruta se centra en la visita a alguns dels dòlmens que es conserven a Mallorca, situats a la badia d'Alcúdia.

1. Dolmen de Son Bauló (Can Picafort, Santa Margalida)
2. Dolmen de s'Aigua Dolça (Betlem, Artà)

La ruta finalitza amb un capfíic a la caleta adjacent al dolmen de s'Aigua Dolça, si l'estacionalitat ho permet.

RUTES

MANACOR. UN TERRITORI AMB HISTÒRIA

La ruta aquí plantejada se centra a fer un recorregut pels elements més emblemàtics de la història de Manacor: el jaciment de s'Hospitalet Vell, el conjunt basilical de Son Peretó i el Museu d'Història de Manacor, com a eix vertebrador. Es pot fer en dues modalitats:

1. Visita al Museu d'Història de Manacor i al jaciment de s'Hospitalet Vell
2. Visita al Museu d'Història de Manacor i al jaciment de Son Peretó

SES PAÏSSES. LA MURADA DELS COLOSOS

Al municipi d'Artà hi ha un dels jaciments més monumentals de l'illa. Aquest ve determinat per la presència d'una gran murada del període balear. Aquesta amaga les restes d'un gran poblat talaiòtic, amb una de les primeres construccions turriformes de l'illa, i tot el que fou el nucli central del poblat balear.

En finalitzar la visita, ens acostarem al Museu d'Artà, on podrem conèixer de ben a prop qui foren els foners i com visqueren i on s'enterraren.

Preu de l'entrada al jaciment: 1 € per a grups de més de 10 persones i gratuït per a menors de 12 anys

Preu de l'entrada al museu: 2 €

CAPOCORB VELL. EL POBLAT TALAÒTIC

Al municipi de Lluçmajor es troba el poblat talaiòtic més important de l'illa i podríem dir que el nucli més poderós d'aquesta. A pocs quilòmetres de cala Pi podem gaudir d'un dels jaciments més importants i significatius, amb el qual entendrem el poder de les societats talaiòtiques i la importància d'aquells pobles de pastors i agricultors.

Preu de l'entrada al jaciment: 2 €

POL·LÈNTIA. L'IMPERI ARRIBA A MALLORCA

Visita a la ciutat romana d'Alcúdia, Pol·lència, on coneixerem la casa dels Tresors, el fòrum i acabarem la visita al teatre romà.

Preu de l'entrada al jaciment i al museu: 2 € per a grups